

Данные об авторах

Гаврилко Галина Петровна,

к.э.н., доцент, Ужгородский торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета;

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Гуштан Татьяна Викторовна,

к.э.н., доцент, Ужгородский торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Data about the authors

Galina Havrylko,

PhD, Associate Professor of Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kyiv National Trade and Economic University

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Tatyana Hushtan,

PhD, Associate Professor of Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kyiv National Trade and Economic University

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

УДК 336.74

DOI: 10.5281/zenodo.1252299

КРАСНОЖОН С.В.,

ПІДДУБНИЙ В.А.

Криптовалюти: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні

Охарактеризовано процес розвитку, передумови виникнення та економічну сутність криптовалют. Розглянуто тенденції їх поширення в Україні та перспективи подальшого розвитку криптовалют.

Ключові слова: криптовалюта, Bitcoin, електронні гроші, цифрові валюти, віртуальні валюти.

КРАСНОЖОН С.В.,

ПОДДУБНИЙ В.А.

Криптовалюты: современное состояние и перспективы развития в Украине

Охарактеризован процесс развития, предпосылки возникновения и экономическую сущность криптовалют. Рассмотрены тенденции их распространения в Украине и перспективы дальнейшего развития криптовалют.

Ключевые слова: криптовалюта, Bitcoin, электронные деньги, цифровые валюты, виртуальные валюты.

KRASNOZHON S.V.,

PIDDUBNIY V.A.

Cripples: The current state and prospects of development in Ukraine

Characterized the development process, analyzed the nature and economic essence of cryptocurrency. Considered the tendencies of its spreading in Ukraine and indicated the prospects for further development of cryptocurrency.

Keywords: cryptocurrency, Bitcoin, electronic money, digital currency, virtual currency.

Постановка проблеми. Поява криптовалют – одна з ключових причин зростаючого попиту на глобальну соціально-політичну революцію або, якщо оперувати менш радикальними термінами, на комплекс нових реформ. Рівень довіри громадян до держави падає з кожним роком по всьому світу, з поправками на темпи цього падіння і в залежності від регіону. Феномен появи та популяризації криптовалют ні економістами, ні юристами не був ні прогнозований, ні пояснений. Ставлення

до криптовалют з боку уряду різних держав також пройшло ряд етапів – від поблажливого ставлення як до «пустушок з інтернету» до повної заборони їх обігу на території одних країн (Китай, РФ) або визнання повноцінним «гравцем» на ринку валют, розроблення нормативного регулювання та включення офіційних котирувань на фондових біржах в інших країнах (Швейцарія, Канада, Австралія).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам сутності та розвитку криптовалют,

їх видів, переваг та недоліків присвячені праці М. Ліхачова, Н. Поливки, М. Куцевола, О. Шевченко–Наумової, А. Квітки, І. Лубенця та ін. Авторами, які пропонують вирішення поставленої проблеми, є Р.Й. Бачо, О.В. Ватолина, С.А. Данилов, Г.Т. Карчева С.М. Нікітчук, І.Б. Лагутин. Незважаючи на їх глибокі напрацювання, питання переваг, правової сутності та особливостей застосування віртуальної валюти залишаються відкритими.

Сьогодні відсутня будь–яка нормативна база чи законодавчі роз'яснення, які змогли б юридично обґрунтувати регулювання біткоїнів в Україні. Значимо, що відсутність обґрунтованого правового статусу не ставить криптовалюту поза законом. Тому слід детально розібратися у сутності, перевагах, недоліках та особливостях застосування біткоїнів.

Метою статті є визначення сучасних тенденцій розвитку криптовалют у світі загалом і в Україні зокрема.

Виклад основного матеріалу. Віртуальні валюти можуть виступати як засіб обміну в реальній торгівлі товарами, що впливає на реальний ВВП і повинно бути прийнято до уваги під час оцінки наслідків впливу віртуальних валют на реальну грошову масу.

Вплив віртуальних валют на реальну пропозицію грошей залежить від ефекту заміщення віртуальною економікою реального сектору економіки та від ефекту витіснення віртуальними валютами реальних грошей [2].

Зауважимо, що у даний час віртуальні валюти не ставлять під загрозу фінансову стабільність, ураховуючи їх обмежений зв'язок із реальною економікою, низькі обсяги торгів і відсутність широкого визнання користувачів. Тим не менш розвиток повинен ретельно контролюватися, оскільки ситуація може суттєво змінитися в майбутньому.

Як засіб обігу, криптовалюта знаходиться в безпосередньому обороті, хоч і обмеженому Інтернет–ринком. Як міра вартості: коли різномірні товари прирівнюються і обмінюються між собою на основі ціни вартості цих товарів виражені в кількості грошей. У зв'язку з їх високою волатильністю складно сказати, чи відповідають криптовалюти такій властивості грошей, як міра вартості. Однак якщо взяти до відома що в онлайн–продажах будь–які товари приймаються за біткоїни, а їх власники готові обміняти їх на

певний товар, функція грошей як міри вартості, в даному контексті, очевидно, виконується [3].

Функція криптовалюти як засобу платежу ще не освоєна в достатній мірі, ними не видають кредит і не проводяться кредитні платежі. Але в майбутньому, вважаємо, коли криптовалюти стануть законним засобом платежу на рівні держав і світової економіки, вони зможуть обслуговувати і кредитні відносини. Тут маєтись на увазі використання криптовалюти при погашенні боргових зобов'язань, надання та погашенні кредитів, виплати заробітної плати, сплати податків, комунальних платежів і т.п.

Рухаючись далі по функціям грошей, розглянемо криптовалюту як засіб накопичення. Ця функція виконується, коли гроші тимчасово не беруть участі в поточному обороті. Часто це має місце, коли валютні кошти менш схильні до інфляції. Тут криптоодиноці знаходяться в досить зручному положенні. Переважна кількість клієнтів системи «біткоїн» є більше власниками, ніж активними користувачами.

Далі розглянемо криптовалюту як світові гроші. Можна сказати, що це трапиться в майбутньому, за умови, що криптовалюти стануть законними засобами платежу з врегульованим курсом. Але так як сьогоднішні криптовалюти в більшості випадків є децентралізованими, їх функціонування в якості світових грошей поки неможливо. Але якщо фінансові інститути запустять свою модель криптовалют, з аналогічними криптографічними властивостями і врегульованою ціною, то, можливо, така криптовалюта з більшою ймовірністю прийме на себе роль світової валюти і буде повністю відповідати функціям грошей на всіх функціональних рівнях.

З вищесказаного припускаємо, що в майбутньому, коли ціна криптовалюти матиме стабільний характер і збережеться відмінна властивість автономності функціонування, децентралізованості та незалежності від запитів окремих держав, криптовалюти зможуть замінити традиційні гроші.

Виходячи з наведених характеристик, зазначимо, що будучи електронно–цифровим «продуктом» комп'ютерних розробок з особливим алгоритмом «емісії», віртуальні інноваційні валюти містять недостатньо вивчений на сьогодні потенціал як позитивного, так і негативного ефекту.

Говорячи про криптовалюту сьогодні, важливо відокремити серед них біткоїни – як найпопулярнішу серед них. Інфраструктура біткоїну є най–

більш розвиненою. Решта кріптоодиниць в тій чи іншій мірі є її відгалуженнями.

Отже, біткоіни – це кріптоодиниця, принцип функціонування якої організована на децентралізованому управлінні. У момент ініціації це були лише інформаційні одиниці, що дозволяють без будь-яких інституціональних посередників, в порівняно короткі терміни, за вельми маленьку комісію здійснювати перекази, які в подальшому могли бути переведені в традиційні гроші. У міру зростання курсу електронних монет сфери використання біткоінів розширилися. І тепер це вже не тільки програма, що дозволяє здійснювати перекази в Інтернеті, але ще і специфічний товар, зі своїм курсом і своєю біржею. Розширивши масштаби використання, сьогодні біткоіни самі стали предметом, який є цінністю, що вимірюється в звичних нам фіатних грошових одиницях.

Сьогодні біткоін представляє сучасну цифрову валюту. Багато магазинів по всьому світу приймають її як один із варіантів оплати. Зручність і простота цієї валюти привертають до себе все більше людей із країн, що розвиваються. Однак ставлення держав до біткоінів дуже різний. Ситуація варіюється від явного заохочення до прямих заборон і обмежень.

Зокрема, у Німеччині встановлено правовий статус біткоінів як приватних грошей і дозволений безготівковий розрахунок у даній криптовалюти на території [1]. У Хорватії, на думку національного банку, криптовалюта може легально використовуватися в країні, але не може вважатися законним платіжним засобом. В Японії йде розробка норм оподаткування на кріптовалютні операції і вивчення кріпто валюти на основі біткоіна. Щодо Таїланду, то тут заборонені всі операції з криптовалютою за винятком їх обміну на національну валюту. У Китаї заборонені будь-які операції з криптовалютою для банківських установ та їх працівників, для звичайних громадян заборони немає. США кріптовалюту, розглядають як майно і підпорядковують відповідному оподаткуванню. Парламентом Швейцарії прийнято вважати кріптовалюту іноземною. У Сінгапурі всі операції з кріптовалютою регулюються і відслідковуються державою. У Болгарії всі операції з кріптовалютою оподатковуються за ставкою 10%. У Норвегії кріптовалюта визнана біржовим активом, а не валютою. За заявою Банку Росії, операції є спекулятивними через відсутність забезпечення та юридично зобов'язаних суб'єктів

операцій із криптовалютою. Але прямої заборони на використання немає. У Франції банкам дозволено здійснювати транзакції клієнтів у криптовалюти. У Нідерландах кріптовалюта не підпадає під жодне з визначень грошей і тому не асоціюється з ними. Саме тому уряд вважає їх власністю особи та обкладає податком на власність 25%. В Угорщині використання кріптовалют не заборонене, однак повідомляється про підвищені ризики їх використання. Нацбанк Угорщини у своєму зверненні 2015 р. прямо застерігає від використання кріптовалют, що останнім часом особливо використовуються в Інтернет-мережі у функціонуванні систем, що за своєю економічною природою подібні «фінансовим пірамідам» [4].

Зважаючи на наведений список країн, можна зробити висновок, що в цілому позитивне ставлення до біткоінів характерне для розвинених країн, а в країнах, що розвиваються, мають місце деякі обмеження в даній сфері. Проте зараз фінансове законодавство в більшості країн адаптується для регулювання відносин, пов'язаних із криптовалютами [3, с. 178–180].

Дані українських пошукових запитів Google Trends показують стабільний інтерес до Bitcoin у нашій країні. Пік був зафіксований у грудні 2013 р. Саме тоді кріптовалюта сильно виросла в ціні в усьому світі.

На початок 2017 р. найбільш поширеними в Україні були такі кріптовалюти :

Bitcoin (BTC) – найперша зі створених кріптовалют, упевнено утримує пальму першості у світі й на українському ринку. Ціна монети наближається до 1300 дол. США.

Ethereum (ETH) – кріптовалюта, що була випущена лише в 2015 р. на базі технології Ethereum, яка належить до блокчейн-систем, заснованих на використанні розподілених баз даних. Ethereum може застосовуватися в різних сферах, при цьому також є валютою, альтернативною традиційним інструментам валютного ринку

Рекордно швидке зростання кріптовалюти Dash аналітики пов'язують із виходом оновлення Dash v12.1 – «Sentinel», покликаною підвищити швидкість роботи, поліпшити рівні забезпечення секретності і координації в мережі.

Monero (XMR) – кріптовалюта з відкритим вихідним кодом, що відрізняється безпекою й анонімністю. Стабільно входить до п'ятірки монет із високою ринковою капіталізацією.

Ripple (XRP) – платіжна система з відкритим вихідним кодом, де внутрішньою платіжною одиницею є однойменна криптовалюта. Технологія Ripple ґрунтується на «принципі довіри». Ідея полягає в можливості обміняти свою валюту на будь-яку іншу за найвигіднішим курсом в один клік, додавши потрібний шлюз.

В Україні позиція державних органів стосовно використання криптовалют є доволі однозначною. Так, Національний банк України (НБУ) розглядає криптовалюту як грошовий сурогат, який не має забезпечення реальною вартістю, що не може використовуватися фізичними та юридичними особами на території України як засіб платежу, оскільки суперечить нормам українського законодавства.

Водночас міжнародне поширення таких платежів робить цю категорію послуг привабливою для протиправних дій, у тому числі відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом, або фінансування тероризму.

Висновки

Криптовалюта – це відносно нове явище для світових фінансів. Незважаючи на відсутність будь-якої державної підтримки, така система отримала велику популярність за вельми короткий термін. Є дуже багато великих гравців, які активно блокують цю криптовалюту, але є і достатня кількість фінансових інститутів, які підтримують нове явище і хочуть бути в авангарді в момент реорганізації світової фінансової системи. У фінансовій та економічній пресі стикаються з цього приводу дуже багато думок і висновків фахівців.

Список використаних джерел

1. Карчева Г.Т. Віртуальні інноваційні валюти як валюти майбутнього / Г.Т. Карчева С.М. Нікітчук // Фінансовий простір. – 2015. – № 2(18). – С. 23–29.
2. Лагутин І.Б. Альтернативное денежное обращение и региональное (местное) денежное обращение: вопросы теории, практика осуществления и правового регулирования / И.Б. Лагутин // Провинциальные научные записки. – 2015. – № 2. – С. 13–20.
3. НБУ дає зелений світ розвитку Bitcoin в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ru/news/-/359616/nbu-daet-zelenyj-svet-razvitiyu-bitcoin-vukraine>.
4. Роз'яснення щодо правомірності використання в Україні «віртуальної валюти/криптовалюти» Bitcoin

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0435500-14>.

References

1. Karcheva G.T. Virtualni innovatsiini valiuty yak valiuty maibutnoho [Virtual Innovative Currencies as Futures Currency] / G.T. Karcheva SM Nikitchuk // Finansovyi prostir. – 2015. – No. 2 (18). – P. 23–29.
2. Lagutin I.B. Alternativnoye denezhnoye obrashcheniye i regionalnoye (mestnoye) denezhnoye obrashcheniye: voprosy teorii. praktika osushchestvleniya i pravovogo regulirovaniya [Alternative money circulation and regional (local) money circulation: questions of theory, practice of implementation and legal regulation] / I.B. Lagutin // Provintsialnyye nauchnyye zapiski. – 2015. – No. 2. – P. 13–20.
3. NBU dayet zelenyy svet razvitiyu Bitcoin v Ukraine [NBU gives green light to the development of Bitcoin in Ukraine [Electronic resource]. – Access mode: <http://news.finance.ua/ru/news/-/359616/nbu-daet-zelenyj-svet-razvitiyu-bitcoin-vukraine>.
4. Roziasnennia shchodo pravomirnosti vykorystannia v Ukraini «virtualnoi valiuty/kryptovaliuty» Bitcoin [Clarification on the lawfulness of using «virtual currency / crypto-currency» in Bitcoin in Ukraine [Electronic resource]. – Mode of access: <http://zakonrada.gov.ua/laws/show/n0435500-14>.

Дані про авторів

Красножон Світлана Володимирівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри інвестиційної діяльності, ДВНЗ «КНЕУ ім.Вадима Гетьмана» (54/1, Проспект Перемоги, Київ, Україна, 03680) e-mail: svelte@ukr.net

Піддубний Володимир Антонович,

д.т.н., професор, професор кафедри технології і організації ресторанного господарства ДВНЗ, Київський національний торговельно – економічний університет, (19, вул. Кіото, Київ, Україна, 02156) e-mail: profpod@ukr.net

Данные об авторах

Красножон Светлана Владимировна,

к.э.н., доцент, доцент кафедры инвестиционной деятельности, ГВУЗ «КНЭУ им. Вадима Гетьмана», (54/1, Проспект Победы, Киев, Украина, 03680) e-mail: svelte@ukr.net

Поддубный Владимир Антонович,

д.т.н., профессор, профессор кафедры технологии и организации ресторанного хозяйства, Киевский национальный торгово-экономический университет, (19, ул.Киото, Киев, Украина, 02156)

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

e-mail: profpod@ ukr.net

Data about the authors

Svitlana Krasnozhan,

candidate of economics, associate professor of department of investment activity, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, (54/1, Prospect Peremogy, Kyiv, Ukraine, 03680)

e-mail: svelte@ukr.net

Volodimir Piddubniy,

doctor of engineering, professor department of technology and organization of Restaurant Industry, Kyiv National Trade and Economics University, (19, Kioto st., Kyiv, Ukraine, 02156)

e-mail: profpod@ ukr.net